

C-578/19. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2019. július 30.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Supreme Court of the United Kingdom

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2019. július 24.

Fellebbező:

X

Ellenérdekű fél:

Kuoni Travel Ltd

[eredeti 1. o.]

A SUPREME COURT OF THE UNITED KINGDOM (az Egyesült királyság legfelsőbb bírósága) ELŐTT

2019. JÚLIUS 24.

Eljáró bírák:

[omissis]

X (fellebbező) kontra

Kuoni Travel Ltd (ellenérdekű fél)

A fellebbező, az ellenérdekű fél, valamint a beavatkozó ügyvédjének 2019. május 1-jei **MEGHALLGATÁSÁT KÖVETŐEN**

A KÖVETKEZŐKÉPPEN RENDELKEZIK:

1. A jelen végzés mellékletében rögzített kérdéseket az Európai Unió Bírósága elé kell utalni előzetes döntéshozatal céljából az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke alapján.
2. A költségekről jelenleg nem kell határozni.

hivatalvezető

2019. július 24.

[eredeti 2. o.]

MELLÉKLET

AZ ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALRA ELŐTERJESZTETT KÉRDÉSEK

1) Valamely szervező vagy közvetítő és valamely fogyasztó által a szervezett utazási formákról szóló, 1990. június 13-i 90/314/EGK tanácsi irányelv hatálya alá tartozó szervezett utazás nyújtására kötött szerződésből eredő kötelezettségek nem teljesítése vagy nem megfelelő teljesítése esetén, ha a nem teljesítés vagy nem megfelelő teljesítés a szerződés tárgyát képező szolgáltatásokat nyújtó szállodai vállalkozás munkavállalójának eljárásából ered,

- a) alkalmazható-e az 5. cikk (2) bekezdése harmadik franciabekezdésének második részében rögzített védekezés, és ha igen,
- b) a nemzeti bíróságnak mely szempontokat kell figyelembe vennie e védekezés alkalmazhatóságának vizsgálata során?

2) Valamely szervező vagy közvetítő és valamely fogyasztó által a szervezett utazási formákról szóló 90/314/EGK tanácsi irányelv hatálya alá tartozó szervezett utazás nyújtására irányuló szerződés megkötése esetén, ha valamely szállodai vállalkozás a szerződés tárgyát képező szolgáltatásokat nyújt, a szállodai vállalkozás munkavállalója az irányelv 5. cikke (2) bekezdésének harmadik franciabekezdésében szereplő védekezés szempontjából maga is „szolgáltatónak” minősül-e?

hivatalvezető

2019. július 24.

[eredeti 3. o.]

A BÍRÓSÁG ELRENDELTE, hogy a jelen eljárás hatálya alatt álló fellebbező neve, illetve címe, továbbá semmilyen olyan információ nem tehető közzé és nem fedhető fel, amely nagy valószínűséggel a fellebbező vagy a jelen eljárással kapcsolatban álló bármely családtagja azonosítását eredményezheti.

[omissis]

ÍTÉLET**X (fellebbező) kontra Kuoni Travel Ltd (ellenérdekű fél)**

[omissis]

AZ ÍTÉLET MEGHOZATALÁNAK IDŐPONTJA:**2019. július 24.****A tárgyalás napja: 2019. május 1.**

[eredeti 4. o.]

[omissis]

[eredeti 5. o.]

LLOYD-JONES BÍRÓ: (akivel azonos álláspontot képvisel Kerr bíró, Hodge bíró, Arden bíró és Kitchin bíró)A tényállás

1. 2010. április 1-jén vagy ezen időpont körül a fellebbező és férje (a továbbiakban: X és X férje, mivel a Court of Appeal [fellebbviteli bíróság, Egyesült Királyság] és a Supreme Court [legfelsőbb bíróság] a fellebbező adatainak zárt kezelését rendelte el) szerződést kötött az ellenérdekű félnek minősülő utazásszervezővel (a továbbiakban: Kuoni); e szerződés keretében a Kuoni vállalta, hogy olyan szervezett utazást biztosít Sri Lankába, amely magában foglalja az oda-vissza repülőutat az Egyesült Királyságból történő indulással, valamint 2010. július 8. és 2010. július 23. közötti időszakra a Club Bentota szállodában (a továbbiakban: szálloda) 15 éjszakára szóló all inclusive szállást tartalmaz.
2. A szerződés releváns része a következőképpen rendelkezett:

„Az Ön szerződő partnere a Kuoni Travel Ltd. Gondoskodunk az Ön által lefoglalt üdülés részét képező különböző szolgáltatások nyújtásáról.”
(Foglalási feltételek, 2.2. pont)

„[...] felelősséget vállalunk azért, ha hibánkból vagy az ügynökeink, illetve szolgáltatóink hibájából az Ön Egyesült Királyságból történő indulását megelőzően lefoglalt üdülése feltételeinek bármely része nem felel meg az ismertetőben szereplő leírásnak vagy az nem megfelelő színvonalú, vagy ha Ön vagy a társaságának bármely tagja ezen üdülési feltételek részét képező tevékenység következtében meghal vagy megsérül. Nem vállalunk felelősséget azért, amennyiben és amekkora mértékben az Ön üdülésének feltételeivel kapcsolatos hiányosságot, halálesetet vagy sérülést nem a saját hibánk vagy az ügynökeink, illetve szolgáltatóink hibája okozza, vagy azt Ön okozza; [...] azt olyan szokatlan és előre nem látható körülmények

okozták, amelyeket mi, az ügynökeink vagy szolgáltatóink kellő gondosság esetén se láthattak volna előre vagy kerülhettek volna el.” (Foglalási feltételek, 5.10. pont (b) alpontja)

3. 2010. július 17-én hajnalban a fellebbező a szálloda földszintjén a recepció irányába haladt. Találkozott N-nel, a szálloda által alkalmazott villanyszerelővel, akit a fellebbező (a bíróság által megállapított tényállás alapján) ilyen minőségében ismert. N szolgálatban volt és a karbantartó személyzet tagjainak egyenruháját viselte. N felajánlotta a fellebbezőnek, hogy mutat neki egy rövidebb utat a recepcióhoz, amit a fellebbező el is fogadott. N becsalogatta a fellebbezőt a gépterembe, ahol megtámadta és megerőszakolta őt. **[eredeti 6. o.]**
4. A jelen eljárásban X kártérítést követel a Kuonitól a támadás és nemi erőszak miatt. A kártérítési igényt szerződésszegésre hivatkozással és/vagy a szervezett utazási formákról szóló, 1990. június 13-i 90/314/EGK tanácsi irányelvet (a továbbiakban: irányelv) az Egyesült Királyságban átültető Package Travel, Package Holidays and Package Tours Regulations 1992 (a szervezett utazási formákról szóló 1992. évi rendelet; a továbbiakban: 1992. évi rendelet) alapján terjeszti elő.

A releváns jogi szabályozás

5. Az irányelv 5. cikkének releváns része a következőképpen rendelkezett:

„5. cikk

(1) A tagállamok meghozzák a szükséges lépéseket annak biztosítására, hogy a szervező és/vagy a közvetítő szerződő fél feleljen a fogyasztó felé a szerződéses kötelezettségek megfelelő teljesítéséért, tekintet nélkül arra, hogy ezeket a kötelezettségeket a szervező és/vagy a közvetítő, vagy más szolgáltatók teljesítik, a szervező és/vagy a közvetítő jogaira is figyelemmel [helyesen: a szervező és/vagy közvetítő azon jogának sérelme nélkül, hogy e más szolgáltatókkal szemben igényt érvényesítsen].

(2) Tekintettel arra a kárra, amely a fogyasztót a szerződés nem teljesítése vagy nem megfelelő teljesítése miatt éri, a tagállamok meghozzák a szükséges lépéseket annak biztosítására, hogy a szervező és/vagy a közvetítő feleljen/ek, hacsak a szerződés nem teljesítése vagy a nem megfelelő teljesítés nem az ő hibájuknak, vagy egy másik szolgáltató hibájának tulajdonítható, mivel:

- a szerződés teljesítésének hiányosságai a fogyasztónak tulajdoníthatók,
- a hiányosságok olyan harmadik félnek tulajdoníthatók, aki nem áll kapcsolatban a szerződés szerinti szolgáltatások nyújtásával, és a hibák előre nem láthatók vagy elkerülhetetlenek,

- az ilyen hiányosságok a 4. cikk (6) bekezdése második albekezdésének ii. pontjában meghatározott *vis major* következtében álltak elő, vagy olyan esemény következményei, amelyet **[eredeti 7. o.]** a szervező és/vagy a közvetítő megfelelő gondossággal sem tudott volna előre látni vagy megelőzni.

[...]

A szervezett utazási forma részét képező szolgáltatások nem teljesítéséből vagy nem megfelelő teljesítéséből adódó, személyi sérülésen kívüli károk esetén a tagállamok lehetővé teszik a kártérítés szerződés szerinti korlátozását. A korlátozás azonban nem lehet észszerűtlen mértékű.

- (3) A (2) bekezdés negyedik albekezdésének sérelme nélkül, az (1) és (2) bekezdések rendelkezéseitől szerződéses rendelkezés nem térhet el.”

6. A 1992 Regulations (1992. évi rendelet) 15. cikkének releváns része a következőképpen rendelkezik:

„(1) A másik szerződő fél felel a fogyasztó felé a szerződéses kötelezettségek megfelelő teljesítéséért, tekintet nélkül arra, hogy ezeket a kötelezettségeket e másik fél, vagy más szolgáltatók teljesítik, e másik fél azon jogának sérelme nélkül, hogy e más szolgáltatókkal szemben jogorvoslatot vegyen igénybe vagy keresetet indítson.

(2) A másik szerződő fél felel a fogyasztó felé azért a kárért, amely a fogyasztót a szerződés nem teljesítése vagy nem megfelelő teljesítése miatt éri, hacsak a szerződés nem teljesítése vagy a nem megfelelő teljesítés nem a másik fél hibájának, vagy egy másik szolgáltató hibájának tulajdonítható, mivel:

- (a) a szerződés teljesítésének hiányosságai a fogyasztónak tulajdoníthatók,

- (b) a hiányosságok olyan harmadik félnek tulajdoníthatók, aki nem áll kapcsolatban a szerződés szerinti szolgáltatások nyújtásával, és a hibák előre nem láthatók vagy elkerülhetetlenek, vagy

- (c) az ilyen hiányosságok: **[eredeti 8. o.]**

- (i) az eljáró fél irányításán kívül eső, szokatlan és előre nem látható körülmények, amelyek következményei akkor sem lettek volna elkerülhetőek, ha kellő gondossággal járnak el, vagy

- (ii) olyan esemény következményei, amelyet a másik szerződő fél vagy a szolgáltató megfelelő gondossággal sem tudott volna előre látni vagy megelőzni.

[...]

(5) A fenti (3) és (4) bekezdés sérelme nélkül, a fenti (1) és (2) bekezdésen alapuló kötelezettségtől szerződéses rendelkezés nem térhet el.”

7. A Kuoninak a Supply of Goods and Services Act 1982 (a termékértékesítésről és szolgáltatásnyújtásról szóló 1982. évi törvény) 13. cikke értelmében a szerződésben ígért szolgáltatásokat észszerű gondossággal és szakértelemmel kell nyújtania.

Az eljárás

8. A tárgyaláson X lényegében azzal érvelt, hogy a támadás és nemi erőszak szerződéses kötelezettség nem megfelelő teljesítésének minősül. (Noha X ügyvédje az 1992. évi rendelet megsértésére vonatkozó keresetet a Supreme Court [legfelsőbb bíróság] eljárásában fenntartotta, hangsúlyozta, hogy a kereset lényegében szerződésszegésre vonatkozik.) X ügyvédje elfogadta, hogy X megalapozottan nem hivatkozhat arra, hogy N-t kockázatként kellett volna azonosítani. Ezenfelül X nem érvelt azzal, hogy a Kuoni vagy a szálloda rendszerszinten vagy a szervezést illetően a támadást eredményező gondatlanságot tanúsított volna (például azzal, hogy nem felügyelte N-t vagy nem figyelt oda N munkavállalóként való kiválasztása során). A támadást egyedül N fejtette ki.
9. A Kuoni az ellenkérelmében elismerte, hogy „felel a felperes felé az üdülési szerződésen alapuló kötelezettségek megfelelő teljesítéséért, tekintet nélkül arra, hogy e kötelezettségeket az alperes vagy más szolgáltató teljesíti-e”, és hogy „az említett kötelezettségeket kellő szakértelemmel és gondossággal kell teljesíteni”. A Kuoni azonban tagadta, hogy az N által elkövetett támadás és nemi erőszak a szerződés vagy az 1992. évi rendelet alapján a Kuoni által X javára teljesítendő kötelezettség megszegésének minősülne. Közélebről, tagadta, hogy a támadás és nemi erőszak a szerződésen alapuló valamely kötelezettség nem megfelelő teljesítésének minősülne. Ezenfelül a Kuoni ellenkérelmében hivatkozott a Foglalási feltételek 5.10. pontjának (b) pontjára és az 1992. évi rendelet 15. cikke (2) bekezdése (c) pontjának (ii) alpontjára.
10. Első fokon a[z] [omissis] [High Court (felsőbíróság, Egyesült Királyság)] megállapította [omissis], hogy az 5.10. pont (b) pontjában szereplő „üdülési feltételek” nem foglalják magukban azt, hogy a karbantartó személyzet valamely tagja a vendéget a recepcióhoz kísérje. [omissis] [A] rendelkező részben azt is megállapította, hogy a Kuoni mindenesetre hivatkozhatott volna a rendelet 15. cikke (2) bekezdése (c) pontjának (ii) alpontjában szereplő jogszabályi védekezésre, mivel a támadás olyan esemény, amelyet még megfelelő gondossággal (a szálloda általi következtetéssel) sem lehetett volna előre látni vagy megelőzni. [omissis]
11. A Court of Appeal (fellebbviteli bíróság; Sir Terence Etherton fellebbviteli tanácselnök, Longmore és Asplin fellebbviteli bíró) többségi határozattal (Longmore fellebbviteli bíró eltérő álláspontjával) elutasította a fellebbezést.

12. A fellebbviteli tanácselnök és Asplin fellebbviteli bíró közös ítéletben megállapította, hogy az 5.10. pont (b) alpontjában szereplő „üdülési feltételek” kifejezés helyes értelmezés esetén nem foglalja magában azt, hogy a szálloda karbantartási csoportjának tagja, akit a szálloda vendége ilyen minőségében ismer, a vendéget a szálloda recepciójához kísérelje. Ez nem képezte részét azoknak a feladatoknak, amelyekre a munkavállalót alkalmazták [omissis]. Az 1992. évi rendeletnek nem az volt a célja, hogy elősegítse az utazásszervezővel szemben valamely szolgáltató munkavállalójának helytelen magatartása miatti kereset előterjesztését, amennyiben a szóban forgó magatartás „nem képezte részét annak a munkakörnek, amelyre őt alkalmazták”, és amennyiben a szolgáltató közvetlen, a fogyasztó belföldi joga és a szolgáltatóra irányadó külföldi jog szerint sem felelt volna [omissis].
13. Ezenfelül a többség a rendelkező részben megállapította, hogy a Kuoni nem felel az 5.10. pont (b) alpontjának **[eredeti 9. o.]** vagy a rendelet 15. cikkének kifejezett rendelkezése alapján sem, mivel nem minősül az e rendelkezések értelmében vett „szolgáltatónak”. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy N helyett a szálloda minősült az N által esetlegesen nyújtott szolgáltatások tekintetében szolgáltatónak. A foglalási feltételek „az ügynökeink[re], illetve szolgáltatóink[ra]” utaltak, ami azt jelezte, hogy a Kuoni és az adott szolgáltató között közvetlen, szerződéses vagy kötelező ígéreten alapuló jogviszonynak kell fennállnia. Ezenfelül ezt az értelmezést a rendelet 15. cikke is alátámasztja. A rendelet 15. cikkében semmi nem utal arra, hogy az 5.10. pont (b) alpontjában szereplő „szolgáltató” vagy a rendelet 15. cikkében szereplő „szolgáltató” kifejezés más jelentéssel bírna. A rendelet 15. cikkének (1) bekezdésében szereplő, „[a] szolgáltatókkal szemben [az utazásszervező] jogorvoslatot vegyen igénybe vagy keresetet indítson” kitétel összhangban állt az utazásszervező és a szolgáltató közötti közvetlen jogviszonnyal és az ilyen jogviszony fennállására utalhat. Abban az esetben, ha egy szerződő fél elsődleges és személyes felelőséget vállal azért, hogy az ügynökök vagy szolgáltatók a másik fél részére a szolgáltatásokat megfelelő színvonalon nyújtják, a „szolgáltató” hétköznapi jelentése szerint olyan személy, aki közvetlen szerződéses vagy **[eredeti 10. o.]** kötelező ígéreten alapuló kötelezettséget vállal e szolgáltatások nyújtására, nem pedig az ilyen személy munkavállalója [omissis]. Nincs felismerhető szakpolitikai oka az utazásszervezők felelősséggel való terhelésének, ha az utazásszervező és a szálloda sem „hibázott” és a rendelet 15. cikke (2) bekezdése (c) pontjának (ii) alpontján alapuló kifejezett felelősségkizárás ennek egyértelműen az ellenkezőjére utalt. Ezenfelül ilyen körülmények között reálisan nem lehetett azt feltételezni, hogy az utazásszervező meg tudja védeni magát a munkavállalótól vagy a szállodától kapott kártérítés, illetve biztosítás révén [omissis].
14. A többség álláspontja szerint szükségtelen elbírálni a szállodát N magatartása miatt terhelő közvetett felelősség kérdését, mivel a Kuoni még a szálloda közvetett felelőssége esetén is támaszkodhat a foglalási feltételeibe beépített, jogszabályon alapuló védekezésre [omissis].
15. Longmore fellebbviteli bíró (eltérő álláspont) a következő megállapítást tette:

1) Nem volt biztos abban, hogy a Kuoni megalapozottan tagadta azt, hogy a szálloda vagy annak személyzete szerződés alapján köteles volt a vendégeket a recepcióhoz irányítani, abban viszont biztos volt, hogy ha – a bíróság ténymegállapításának megfelelően – a szállodai személyzet valamely tagja felajánlja, hogy a vendéget a recepcióhoz irányítja, ez olyan szolgáltatásnak minősül, amelynek megfelelő színvonalú nyújtásáért a Kuoni felelősséget vállalt [omissis].

2) Elutasította a Kuoni azon érvét – amely a bíróság azon megállapításán alapult, hogy N becsalogatta X-t a gépterembe –, hogy N egyáltalán nem nyújtott szolgáltatást. X úgy vélte, hogy N szolgáltatást nyújt és erre minden oka meg is volt. Ezenfelül N tényleges szándéka irreleváns [omissis].

3) A szerződés nem tartalmazott olyan kifejezett feltételt, hogy a szálloda alkalmazásában álló valamely villanyszerelő X részére a recepcióhoz kíséréshez hasonló általános segítséget is nyújt. Ahhoz azonban, hogy megfelelő színvonalon teljesüljenek a Kuoni által szerződésben vállalt, négy csillagos szállodában történő „üdülés feltételei”, a szálloda személyzetének segítőkésznek kell mutatkoznia, ha a vendégek segítséget kérnek és még inkább akkor, amikor segítséget nyújt nekik. N semmilyen szempontból nem segített megfelelően X-nek, amikor őt a gépterembe vezette [omissis].

„Ennélfogva arra a következtetésre jutok, hogy X számára az üdülési feltételeket nem teljesítették megfelelő színvonalon és ez a rendelet 15. cikkének (2) bekezdése értelmében vett nem megfelelő teljesítésnek minősült. A Kuoninak – a rendelkezésre álló védekezés függvényében – felelősséget kell vállalnia ezért. Eddig nem minősül kulcsfontosságúnak a szolgáltató személye. **[eredeti 11. o.]** A szálloda a vendégei részére segítséget nyújt és ezt a szolgáltatást a munkavállalói révén teljesíti. A védekezés vizsgálata során azonban kulcsfontosságúvá válik az a kérdés, hogy N is nyújtott-e szolgáltatást. Amennyiben – az elsőfokú bíróság megállapításának megfelelően – a szálloda és kizárólag a szálloda minősült szolgáltatónak, a Kuoni megfelelően tud védekezni, mivel a nem megfelelő teljesítés nem róható a Kuoni vagy a szálloda terhére, mert – az elsőfokú bíróság megállapításának megfelelően – a megfelelő teljesítés hiányát olyan esemény okozta, amelyet a Kuoni vagy a szálloda még megfelelő gondossággal sem tudott volna előre látni vagy megelőzni. A szálloda referenciát kért N-ről és N előélete alapján vagy más indokból nem volt oka azt feltételezni, hogy megerőszkolná valamelyik vendéget. Ha azonban a szálloda helyett vagy amellet N a segítségnyújtás tekintetében szolgáltatónak minősül, (szolgáltatóként) előre láthatta és megelőzhetette volna az általa elkövetett bűncselekményt.” [omissis]

4) A „többes szám első személynek” a Kuoni foglalási feltételeiben történő használata nem lehet döntő annak meghatározása szempontjából, hogy N vagy a szálloda minősül-e szolgáltatónak [omissis].

5) A szolgáltató kilétével kapcsolatos kérdések finomra voltak hangolva és azokat elvi alapon kellett eldönteni [omissis]. Anglia és Wales jogában az irányadó elv az, hogy a szerződéses felelősséget vállaló személyek a megállapodás rájuk vonatkozó részéért akkor is felelősek maradnak, ha azt mások révén teljesítik [omissis].

6) Az irányelvnek és az 1992. évi rendeletnek éppen az volt a célja, hogy orvoslást biztosítson a másik szerződő féllel szemben azoknak a nyaralóknak, akiknek a nyaralását tönkretették. Az utazásszervező feladata, hogy rendezze a tönkretett nyaralás következményeit azokkal, akiket ő maga szerződtetett, és akik aztán azt később rendezik a saját munkavállalóikkal vagy független szerződő feleikkel [omissis].

7) Semmi nem indokolta azt a következtetést, hogy a szolgáltató fogalmának független szerződő fél vagy munkavállaló esetén a szállodára kell korlátozódnia. Előfordulhat, hogy a szolgáltatás nyújtásának fogalma nem több, mint mérték kérdése [omissis]. Nem fér azonban kétség ahhoz, hogy egyes munkavállalókat szolgáltatóknak kell tekinteni.

„Például valamely kirándulóhajó kapitánya által nyújtott jelentős szolgáltatás az, hogy a hajóval anélkül közlekedjen, hogy azt veszélynek tenné ki; az, hogy a kapitány a hajózási társaság munkavállalója, [eredeti 12. o.] nem releváns a fedélzeten tartózkodó nyaralók számára és az utazásszervezők akkor sem tagadhatják meg a felelősségvállalást, ha a hajózási társaság észszerű lépéseket tett annak érdekében, hogy tapasztalt kapitány szolgáltatásait szerezzék be.” [omissis]

8) Habár a szálloda közvetett felelőssége nem volt döntő jellegű, messze nem volt biztos abban, hogy a szállodát az angol jog alapján nem terheli közvetett felelősség a külvilág számára megbízható munkavállalóként bemutatott valamely munkavállaló által egyenruhában elkövetett nemi erőszakért [omissis].

A Supreme Court (legfelsőbb bíróság) előtt felmerült kérdések

16. A Supreme Court (legfelsőbb bíróság) elé terjesztett további fellebbezés alapján két fő kérdés merült fel.

1) X megtámadása és megerőszokolása a Kuonit a szerződés alapján terhelő kötelezettségek meg nem megfelelő teljesítésének minősült-e?

2) Amennyiben az első kérdésre igenlő választ kell adni, a Kuoni N magatartásáért való felelősségét kizárja-e a szerződés 5.10. pontjának (b) alpontja és/vagy az 1992. évi rendelet 15. cikke (2) bekezdésének (c) pontja?

Az uniós jogkérdésre vonatkozó jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem konkrétan a második kérdéshez kapcsolódik.

A felek Supreme Court (legfelsőbb bíróság) elé terjesztett észrevételei

17. A Supreme Court (legfelsőbb bíróság) engedélyezte az ABTA Ltd (a továbbiakban: ABTA) (valamely, a brit utazási irodákat képviselő egyesület) számára, hogy beavatkozzon a fellebbezési eljárásba.
18. A felek egyetértenek abban, hogy az 5.10. pont (b) alpontjának az volt a célja, hogy megismételje a 15. cikk (2) bekezdésének (c) pontját, amely viszont az irányelv 5. cikkének végrehajtására irányult. A felek abban is egyetértenek, hogy a 15. cikkben alapuló felelősség szerződéses feltétel révén nem zárható ki (a 15. cikk (5) bekezdése). A szerződésben szereplő védelem a jogszabályon alapuló védelemmel egybeesik.
19. A második fő kérdéssel kapcsolatban X képviseletében tett főbb észrevételek a következők voltak: **[eredeti 13. o.]**
  - 1) A Kuoni nem hivatkozhat a szerződéses kizárási klauzúrára, mivel a Kuoni gondatlanságból eredő személyi sérülésért való felelősségét kívánja kizárni, amit tilt az Unfair Contract Terms Act 1977 (a tisztességtelen szerződési feltételekről szóló 1977. évi törvény) 1. cikke (1) bekezdésének (a) pontja, 1. cikkének (3) bekezdése és 2. cikke. Ezenfelül, ha a kereset tárgyát szerződésszegés képezi, a Kuoni nem hivatkozhat a 15. cikk (2) bekezdése (c) pontjának (ii) alpontjában szereplő, védekezéssel kapcsolatos rendelkezésekre, mivel a 15. cikk (2) bekezdése (c) pontjának (ii) alpontja a rendeleten alapuló keresettel szembeni védelem. Ez tisztán belső jogi kérdés.
  - 2) A Court of Appeal (fellebbviteli bíróság) többsége által e kérdéssel kapcsolatban alkalmazott megközelítés indokolatlanul korlátozó jellegű.
    - a) Ha a szolgáltató kizárólag olyan személy lehet, aki az utazásszervezővel szerződéses vagy kötelező ígéreten alapuló jogviszonyban áll, a szállást nyújtó szállodák sem minősülhetnek a 15. cikk alapján szolgáltatóknak, mivel nem vehető biztosra, hogy az utazásszervező a szállodával közvetlenül fog szerződni.
    - b) Ezenfelül az utazásszervezők elkerülhetnék a felelősséget az adott szálloda munkavállalójának (nem is szólva az alvállalkozónak) rendes üzletmenet során tanúsított gondatlansága esetén.
  - 3) A 15. cikk (2) bekezdése szerinti védekezés kizárólag „a szerződés nem teljesítése vagy nem megfelelő teljesítése” esetén merül fel. Maga a védekezés abban az esetben alkalmazható, ha az ilyen nem teljesítés vagy nem megfelelő teljesítés – az a)–c) alpontban rögzített okokból – nem az utazásszervező vagy „más szolgáltató” hibája. Amennyiben a szerződés nem

megfelelő teljesítése hibán alapul, a „hiba hiányára” vonatkozó védekezés nem hozható fel.

4) A 15. cikk (2) bekezdése (c) pontja (ii) alpontjának szigorú értelmezése, valamint a 15. cikk (2) bekezdése (c) pontjának (i) pontja alapján és az Európai Unió Bírósága Anthony McNicholl Ltd kontra Minister for Agriculture határozatához (C-296/86 ügy) [EBHT 1988., 1491. o.] hasonló érvelés alkalmazása esetén előre kell látni, hogy a szolgáltató – függetlenül attól, hogy a szerződő fél vagy alvállalkozó, illetve a szerződések láncolatának valamely alacsonyabb szintjén elhelyezkedő személy-e – jogellenesen jár el az utazásszervező által szerződésben nyújtani vállalt szolgáltatás nyújtása során.

5) A 15. cikk nem tartalmaz olyan követelményt, amelynek alapján úgy kellene értelmezni, hogy a „szolgáltató” azokra a személyekre korlátozódik, akik az utazásszervezővel szerződéses vagy kötelező ígéreten alapuló jogviszonyban állnak. Épp ellenkezőleg, annak hétköznapi és teljes körű jelentését kell alkalmazni, hogy az magában foglaljon minden olyan harmadik felet, amely **[eredeti 14. o.]** üdülési szolgáltatásokat nyújt. N releváns szolgáltatóként történő elismerése esetén a védekezés semmi esetre sem alkalmazható, mivel N maga „hibázott” és nem a 15. cikk (2) bekezdése (c) pontjának (ii) alpontja értelmében vett „megfelelő gondossággal” járt el.

6) Amennyiben N helyett a szálloda lenne a releváns szolgáltató, a szálloda hibájának kérdését a szálloda által az utazásszervezővel szemben nyújtani vállalt szolgáltatások szempontjából kell megvizsgálni. Nem az a kérdés, hogy a szálloda társaságként (nem közvetetten, hanem) közvetlenül hibázott-e. A kérdés az, hogy a szálloda szolgáltatóként hibázott-e. Amennyiben a szálloda hibázott a releváns szolgáltatás nyújtása során, a 15. cikk (2) bekezdése alkalmazásában hibát követett el. Amennyiben N nem minősül szolgáltatónak, mivel N a szálloda személyzetének tagja és a szálloda minősül releváns szolgáltatónak, a szálloda által nyújtott szolgáltatásoknak magukban kell foglalniuk az N által nyújtott szolgáltatásokat.

20. A Kuoni képviselőjében a második fő kérdéssel kapcsolatban a következő főbb észrevételeket terjesztették elő:

1) A Kuoni vitatja X tisztességtelen szerződési feltételekről szóló törvénnyel kapcsolatos észrevételeit. Közelebbről, a Kuoni a 29. cikkre hivatkozik, amely akként rendelkezik, hogy a törvény egyetlen rendelkezése sem zárja ki az olyan szerződéses rendelkezések alapulvételét, amelyeket a) valamely jogszabály kifejezett rendelkezései engedélyeznek vagy előírnak, illetve amelyből ilyen engedély vagy előírás következik, vagy b) amelyeket abból a célból fogadtak el, hogy az Egyesült Királyság megfelelően valamely olyan nemzetközi megállapodásnak, amelyben félként

szerepel, és amely nem alkalmaz a megállapodásban előírányozotthoz képest nagyobb mértékű korlátozást.

2) A szerződés és az 1992. évi rendelet helyes értelmezése alapján is a szálloda minősül „szolgáltatónak”. E tekintetben a Kuoni elfogadja, hogy nem szükséges a szerződésben szereplő „szolgáltatóink” vagy a rendeletben szereplő „más szolgáltatók” kifejezést akként értelmezni, hogy az azokra a személyekre korlátozódik, akik az utazásszervezővel közvetlenül szerződéses vagy kötelező ígéreten alapuló jogviszonyban állnak. Az irányelv – előkészítő munkálatok által is alátámasztott – célja, hogy a „szolgáltatók” magukban foglalják azokat a szolgáltatókat is, akik az utazásszervezőtől eredő, szerződésen alapuló engedélyek láncolatában alacsonyabb szintjein helyezkednek el, vagyis magukban foglalhatják az alvállalkozókat is.

3) A 15. cikk (2) bekezdésében és az 5. cikk (2) bekezdésében szereplő „hiba” kifejezést az azt követő három pont határozza meg. Kizárólag akkor állhat fenn hiba, ha e három pont egyike sem alkalmazandó. E rendelkezés kontextusában a „hiba” nem bír más jelentéssel és nem rendelkezik független jelentéssel sem. **[eredeti 15. o.]**

4) A Kuoni vagy a szálloda nem hibáztatható abban az értelemben, hogy a Kuoni és a szálloda sem láthatta előre vagy kerülhette el az N által elkövetett bűncselekményeket.

5) Amennyiben a szálloda minősül szolgáltatónak, az N által elkövetett bűncselekmény nem róható fel a szállodának, még kevésbé pedig a Kuoninak.

6) N nem minősül szolgáltatónak. Épp ellenkezőleg, N a tényállás megvalósulásának idején bűncselekményt követett el. E bűncselekmény nem róható a munkáltatója, vagyis a tényleges szolgáltató terhére.

7) Az X által támogatott értelmezés ellentétes az irányelv céljával, mivel ha N minősül szolgáltatónak:

a) az adott utazásszervező soha nem veheti igénybe a 15. cikk (2) bekezdése (c) pontjának (ii) alpontjában szereplő védekezést abban az esetben, ha maga és a szolgáltató (jelen ügyben a szálloda) sem volt gondatlan és nem hibázott semmilyen módon.

b) meglehetősen valószínűtlen, hogy az adott utazásszervező kártérítésre tehesen szert a szolgáltatónak minősülő szállodától olyan bűncselekmény miatt, amelyet annak munkavállalója követett el, és amely nem tulajdonítható e szálloda gondatlanságának vagy hibájának.

A Kuoni ezen okokból kifolyólag – utalva a Tesco Supermarkets Ltd kontra Nattrass [1972] AC 153 és a Meridian Global Funds Management Asia Ltd kontra

Securities Commission [1995] 2 AC 500 határozatokra – arra kéri a Supreme Courtot (legfelsőbb bíróság), hogy a felelősség telepítésének olyan különös szabályát állapítsa meg, amely lehetővé teszi, hogy a jelen ügyhöz hasonló ügyben az utazásszervező alkalmazni tudja a védelmet.

21. Az ABTA képviselőjében a második fő kérdéssel kapcsolatban tett főbb észrevételek a következők:

1) Valamely szálloda munkavállalója nem tekinthető a 15. cikk (2) bekezdése értelmében vett „más szolgáltatónak”. Habár a munkavállaló olyan személy, akinek révén a szálloda eljár, és akinek eljárása tehát a szálloda eljárásának minősül, a szálloda nyújt szolgáltatást, és a szállodával kötöttek szerződést a szolgáltatások nyújtására. Hétköznapi értelemben a „szolgáltató” a szolgáltatásért felelős személyt vagy szervezetet és nem az ilyen személy vagy szervezet munkavállalóját jelöli. Az ABTA e tekintetben felhívja a figyelmet az irányelv francia nyelvű szövegében szereplő „*prestataire de [eredeti 16. o.] services*” kifejezésre, amely – álláspontja szerint – kereskedelmi értelemben vett szolgáltatásnyújtásra, illetve termékértékesítésre utal.

2) A Court of Appeal (fellebbviteli bíróság) többségi álláspontjának ellenére előfordulhat, hogy a 15. cikk (2) bekezdésében szereplő „más szolgáltató” kifejezés a szerződésen alapuló ellátási láncban szereplő más szerződő feleket is magában foglal.

3) Amennyiben N nem minősül „más szolgáltatónak” és a szálloda nem volt (akár közvetlenül, akár közvetetten) hibás N eljárásáért, a 15. cikk (2) bekezdése (c) pontjának (ii) alpontjában szereplő védekezés sikeres lehet. X tévesen felelteti meg az N magatartásából eredő szolgáltatásnyújtás hibáját a szálloda hibájának. A szálloda kizárólag akkor lenne hibás, ha közvetetten felelne N magatartásáért. Ezenfelül a nem megfelelő teljesítést nem az utazásszervező vagy a szálloda hibája okozta, mivel az olyan eseményből eredt, amelyet megfelelő gondosság esetén sem lehetett előre látni vagy megelőzni. A 15. cikk (2) bekezdése (c) pontjának (ii) alpontjában szereplő védekezés általánosan alkalmazandó és az nem korlátozódik azokra a helyzetekre, amelyekben nem merül fel hiba. E rendelkezés abban az esetben alkalmazandó, ha a releváns szolgáltató nem felelne a hibáért közvetlenül a saját eljárása vagy mulasztása révén, illetve a munkavállalóiért sem lenne közvetetten felelős. E tekintetben X érvelésének elfogadása arra a megdöbbentő eredményre vezetne, hogy az adott utazásszervező annak ellenére lehetne felelős, hogy annak szolgáltatója nem felel a munkavállalójának eljárásáért.

4) Az ABTA elfogadja, hogy ezen érv helyessége esetén a Court of Appeal (fellebbviteli bíróság) tévesen állapította meg, hogy nem szükséges határozni a közvetett felelősség kérdésében. Tagadja ugyanakkor azt, hogy a közvetett felelősség vizsgálatának szükségessége a nemzeti eljárást

összetettebbé és költségesebbé tenné. A közvetett felelősség kérdésével kapcsolatban nem minden ügyben kell bizonyítani külföldi jogot. A külföldi jogra és előírásokra vonatkozó szakértői bizonyítás mindenesetre megszokott a szervezett utazásokkal kapcsolatos keresetek esetében.

5) A 15. cikk (2) bekezdése (c) pontjának (ii) alpontjában szereplő védelem ABTA által javasolt értelmezése belső piaci megfontolásokat tesz szükségessé.

(6) Az ABTA másodlagosan azzal érvel, hogy a 15. cikk (2) bekezdése (c) pontjának (ii) alpontja abban az esetben nyújt védelmet, ha – a jelen ügghöz hasonlóan – a munkavállaló eljárása bűncselekménynek minősül, noha az látszólagos felhatalmazás keretében történik.

Végkövetkeztetés

22. A jelen előzetes döntéshozatalra utalás szempontjából az Európai Unió Bíróságának feltételeznie kell, hogy X-nek a szálloda személyzetének egy tagja által a recepcióra történő irányítása [eredeti 17. o.] azon „üdülési feltételek” részét képező szolgáltatásnak minősült, amelyeknek teljesítésére a Kuoni a szerződésben kötelezettséget vállalt, és hogy a támadás és nemi erőszak a szerződés nem megfelelő teljesítésének minősült.
23. A Supreme Court (legfelsőbb bíróság, Egyesült Királyság) a jelen fellebbezés elbírálása céljából a következő kérdéseket terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:
- 1) Valamely szervező vagy közvetítő és valamely fogyasztó által a szervezett utazási formákról szóló, 1990. június 13-i 90/314/EGK tanácsi irányelv hatálya alá tartozó szervezett utazás nyújtására kötött szerződésből eredő kötelezettségek nem teljesítése vagy nem megfelelő teljesítése esetén, ha a nem teljesítés vagy nem megfelelő teljesítés a szerződés tárgyát képező szolgáltatásokat nyújtó szállodai vállalkozás munkavállalójának eljárásából ered,
    - a) alkalmazható-e az 5. cikk (2) bekezdése harmadik franciabekezdésének második részében meghatározott védekezés, és ha igen,
    - b) e védekezés alkalmazhatóságának vizsgálata során a nemzeti bíróságnak mely szempontokat kell figyelembe vennie?
  - 2) Valamely szervező vagy közvetítő és valamely fogyasztó által a szervezett utazási formákról szóló, 1990. június 13-i 90/314/EGK tanácsi irányelv hatálya alá tartozó szervezett utazás nyújtására irányuló szerződés megkötése esetén, ha valamely szállodai vállalkozás a szerződés tárgyát képező szolgáltatásokat nyújt, a szállodai vállalkozás munkavállalója az irányelv 5. cikke (2) bekezdésének harmadik franciabekezdésében szereplő védekezés szempontjából maga is „szolgáltatónak” minősül-e?